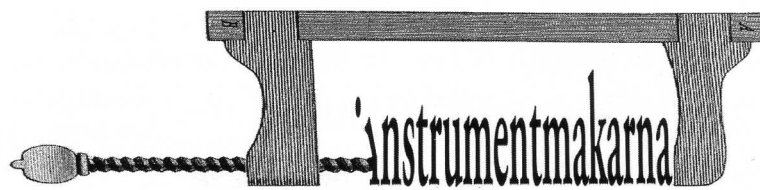

Johan Hedvall

– gambans gudomligheter på spåren

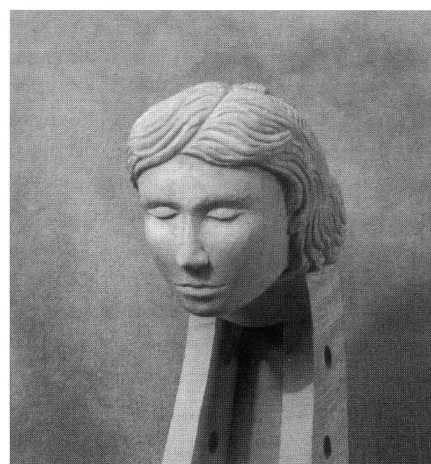

Text: Anna Frisk

Johan Hedvall med två av de basgambor han tillverkade vid West Dean College. Han kunde inte behålla någon, eftersom skolan sålde dem för att bekosta hans tredje studieår.

Foto: Richard Dixon.

Johan Hedvall fick chansen att utbilda sig till instrumentmakare på West Dean College i England – med gamba som specialinriktning. I utbildningen där ingår studieresor till olika samlingar och museer för att dokumentera historiska instrument, men även att lära sig spela på de instrument man själv bygger. För närvarande jobbar Johan deltid i Göteborg Organ Art Centers klavikordverkstad. Anna Frisk har träffat instrumentmakare Hedvall.

Nedan: Basgamba som Johan byggt efter ett instrument i Gemeentemuseum i Haag. Originalinstrumentet byggdes av Hendrik Jacobs år 168? (sista siffran oläslig).

Ovan: Detalj av samma instrument.

Foto: Johan Hedvall.

Johan Hedvall har alltid varit intresserad av att bygga. Allt möjligt. Att han kom in på det här med instrumentbygge var egentligen kamraten Erik Ask-Upmarks "fel". – Jag ville spela tidig musik tillsammans med Erik, men hade inget instrument. Jag trodde att jag redan kunde bygga allt, och tillverkade ett psalterium. Något jag inte visste var att det sitter balkar inuti för att staga upp instrumentet, så det resulterade i att det kollapsade. Då byggde jag en harpa istället.

Lärling på Irland

Som arbetslös fick Johan ett stipendium för att resa till Irland och gå som lärling hos en instrumentbyggare i Galway, Paul Doyle. Där var han i sex månader och fick lära sig att bygga irländska harpor, men byggde även sin första gamba. Johan fick blodad tand och vid en tidig musik-mässa i London fick han kontakt med studenter från instrumentmakarutbildningen vid Guildhall University – studenter som faktiskt rekommenderade utbildningen vid West Dean College istället. Mycket beroende på att det vid Guildhall är ett begränsat antal timmar per dag i verkstaden, medan man vid West Dean kan vara vid sin snickarbänk fram till klockan tio på kvällen. Johan valde West Dean och ångrar inte valet, eftersom det är ett oerhört krävande jobb att lära sig det praktiska hantverket, och mycket bänktid är nödvändigt.

Tufft antagningsprov

Skolan har, förutom andra kurser inom hantverk, byggnadsvård, restaurering m m, en treårig utbildning till instrumentmakare med inriktning på tidiga stränginstrument, både knäpp- och stråkinstrument: *Making Early Stringed Musical Instruments. An Apprenticeship at West Dean College. The Diploma Course.*

Varje år, efter omfattande antagningsprov, tas två elever in, så det är bara sex elever på utbildningen totalt. Antagningsprovet går till så att man får en uppgift och under fem timmar ser en bedömningsgrupp på när man arbetar för att se hur man hanterar verktygen och om man passar för yrket. Sedan är det en personlig intervju. Vissa krav finns att man ska behärska det engelska språket.

– Jag hade ju varit på Irland i sex månader, så det var inget problem, de anmärkte bara på min förskräckliga irländska accent!, berättar Johan.

De första månaderna fick Johan även öva bort några andra ovanor från Irland, nämligen att använda sandpapper. På West Dean gäller det att enbart skära i träet, ibland sickla. Möjligtvis ett mycket fint sandpapper vid slutfinishen av ett instrument. Detta innebär att man måste ha välslipade verktyg hela tiden.

– I början kändes det som om hela tillvaron gick ut på att slipa verktygen, men efter några månader vande man sig.

Johans lärare, Roger Rose, som varit där i över 20 år och som byggt upp utbildningen till vad den är idag, visade sig vara krävande men oerhört kunnig och pedagogisk.

